

✓ CS 8110514

ČESKOSLOVENSKÁ
SOCIALISTICKÁ
REPUBLIKA
(19)

POPIS VYNÁLEZU K AUTORSKÉMU OSVĚDČENÍ

184890
(11) (B1)

URAD PRO VYNÁLEZY
A OBJEVY

[22] Přihlášeno 21 05 74
[21] (PV 3617-74)

[51] Int. Cl.²
G 01 T 1/00

[40] Zveřejněno 30 12 77

[45] Vydáno 15 08 80

[53] MDT
536.777

[75] Autor vynálezu Ing. VIKTOR DVOŘÁK, PRAHA

[54] Způsob sledování velikosti objemové aktivity přirozeného radioaktivního aerosolu

1

Vynález se týká způsobu sledování velikosti objemové aktivity přirozeného radioaktivního aerosolu, zachyceného například na filtru, který je založen na počítání nepravých koincidence rozpadu RaC → RaC' a ThC → ThC'.

V případě kompenzace přirozeného radioaktivního aerosolu záření alfa se běžně v praxi uznává, že délka časového intervalu, během kterého se sleduje zda došlo k nepravé koincidence, vychází z podmínky

$$\frac{1,062}{g_2 \cdot f_2} = \frac{1,54}{g_1 \cdot f_1} \quad (1),$$

kde

g_2 a g_1 je pravděpodobnost udávající, že ve zvoleném časovém intervalu dojde k nepravé koincidence rozpadu RaC → RaC' a ThC → ThC'.

f_2 a f_1 jsou detekční účinnosti na záření beta, emitované při rozpadu RaC a ThC. V případě, že zvolíme $f_1 = f_2$ a $g_1 = 1$, potom z podmínky (1) vyplývá, že $g_2 = 0,69$.

Toto řešení má nevýhodu spočívající v tom, že délka časového intervalu je omezena svojí závislostí na veličině g_2 . Důsledek toho je nižší počet zaznamenaných nepravých koincidence, což se nepříznivě odráží na citlivosti zařízení a na velikosti výsledné standardní odchylky z počtu impulsů pozadí. Ře-

2

šení podle vynálezu tuto nevýhodu částečně odstraňuje tím, že se pomocí první elektronické jednotky sledují nepravé koincidence v časovém intervalu úměrném poločasu rozpadu ThC' a pomocí druhé elektronické jednotky se sledují nepravé koincidence v časovém intervalu úměrném poločasu rozpadu RaC', zmenšeném o časový interval první elektronické jednotky, což umožňuje vyhodnocovat nepravé koincidence rozpadu RaC → RaC' nezávisle na nepravých koincidencech ThC → ThC' a tak provádět kompenzaci rozpadových produktů plynů radonu thoronu zachycených filtrem odděleně.

V detekční jednotce jsou detekovány impulsy alfa a beta, přičemž impulsy odpovídající záření alfa jsou zesíleny a vedeny na amplitudový analyzátor impulsů a tvarovací obvod, který je upravuje z hlediska amplitudy i šířky impulsu pro další vyhodnocení. Impulsy odpovídající záření beta jsou zesíleny druhým zesilovačem a vedeny na druhý analyzátor k druhému tvarovacímu obvodu, který je upraví z hlediska amplitudy i šířky impulsu pro elektronickou jednotku. Tato jednotka porovnává, zda impulsy beta následované alfa jsou v intervalu asi do 1 μ s a tedy času úměrnému poločasu rozpadu ThC', nebo, zda následnost uvedených impulsů je například v intervalu 1 až 500 μ s, což je úměrné násobku poločasu rozpadu RaC'. Na

prvém výstupu elektronické jednotky se tedy objevuje četnost impulsů I_1 , odpovídajícím nepravým koincencím z rozpadu $\text{ThC} \rightarrow \text{ThC}'$ a četnost impulsů I_2 , na druhém výstupu elektronické jednotky, odpovídající nepravým koincencím rozpadu $\text{RaC} \rightarrow \text{RaC}'$. Jestliže se násobí četnost impulsů I_1 konstantou k_1 a četnost impulsů I_2 konstantou k_2 , dostane se potřebná veličina pro další vyhodnocení. Konstanta k_1 je větší než konstanta k_2 . Konstanta k_1 se rovná pravému členu rovnice (1), to je v konkrétním případě

$$\frac{1,54}{g_1 \cdot f_1}, \quad \text{kdežto konstanta } k_2 \text{ se rovná}$$

$$\frac{1,062}{g_2 \cdot f_2}.$$

V tomto provedení nemusí být časový interval závislý na splnění podmínky (1) a tedy pravděpodobnost g_2 udávající, že dojde k nepravé koincenci rozpadu $\text{RaC} \rightarrow \text{RaC}'$

může být větší než 69 %. Další vyhodnocovací obvody jsou také známého provedení. Vynásobením četností I_1 konstantou k_1 a četností I_2 konstantou k_2 , dostává se hodnota četnosti úměrná velikosti přirozeného alfa pozadí. Odečtením součinu konstanty k_1 s četností I_1 a součinu konstanty k_2 s četností I_2 od celkové detekované aktivity alfa měřených přirozených radioaktivních aerosolů se dosáhne základní úrovně, jejíž překročení signalizuje záchyt umělých radioaktivních aerosolů záření alfa. Obdobné podmínky lze stanovit i pro nastavení základní úrovně umělých radioaktivních aerosolů záření beta.

Výhoda podle vynálezu spočívá v tom, že standardní odchylka z pozadí díky menší hodnotě konstanty k_2 vzhledem k hodnotě stanovené z rovnice (1) se zmenší v případě detekce alfa záření v poměru 1,2, což má za důsledek zvýšení citlivosti na umělý radioaktivní aerosol záření alfa asi o 15 až 20 %.

PŘEDMĚT VYNÁLEZU

Způsob sledování velikosti objemové aktivity přirozeného radioaktivního aerosolu, zachyceného například na filtru, založený na počítání nepravých koincencí rozpadu $\text{RaC} \rightarrow \text{RaC}'$ a $\text{ThC} \rightarrow \text{ThC}'$, vyznačující se tím, že pomocí první elektronické jednotky se sledují nepravé koincidence v časovém intervalu úměrném poločasu rozpadu ThC' a pomocí druhé elektronické jednotky se sle-

dují nepravé koincidence v časovém intervalu úměrném poločasu rozpadu RaC' , zmenšeném o časový interval první elektronické jednotky, načež se vyhodnocují nepravé koincidence rozpadu $\text{RaC} \rightarrow \text{RaC}'$ nezávisle na nepravých koincencích $\text{ThC} \rightarrow \text{ThC}'$ a provádí kompenzace rozpadových produktů plynů radonu a thoronu zachycených filtrem odděleně.